نام:	سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان	اداره کل آموزش و پرورش استـــان لرستـــان
نام خانوادگی:	«سال ۱۴۰۱ سال تولید، دانش‌بنیان و اشتغال‌آفرین»	آزمون درس: **فارسی (۱)**
شماره صندلی:	امتحانات هماهنگ مدارس استعداد های درخشان استان لرستان	پایه: **دهم** رشته : **علوم تجربی و ریاضی**
کلاس:	نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱	تاریخ امتحان: **۱۴۰۱/۱۰/۱۲**
		زمان پاسخگویی: **۷۰ دقیقه**

امتحان در ۲ برگ، ٤ صفحه و ۳۱ سوال بوده و نیاز به پاسخنامه .....

نمره با عدد: | نمره با حروف: | نام دبیر:

ردیف	صفحـــه اول **الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)**	بارم
معنی واژه (۱)	**۱)معنی واژه‌های مشخص‌شده را بنویسید.(۰/۷۵)** الف) در حضیض هم می‌تـوان عزیز بود ب) دست معلم از وَقب حیوان روان شد پ) هر که در مسلخ گرمابه بود همه، بر پای خاسته بودند و نمی‌نشستند. **۲)برای واژه مشخص‌شدهٔ بیت:** «راست به مانند یکی زلزله / داده تنش بر تن ساحل یله» **یک برابر معنایی از بیت زیر بیابید.** (۰/۲۵) «فارغ ز امید رحمت و بیم عذاب / آزاد ز خاک و باد و از آتش و آب»	۱
املای واژه (۲)	**۳) نادرستی‌های املایی را در نمونه‌های زیر بیابید و شکل درست آن‌ها را بنویسید.(۰/۵)** الف) فکّ زیرین را پیمود و در آخُره ماند؛ پس بالا رفت؛ از یال و قارب به زیر آمد(.....) ب) رنج هیچ‌کس ضایع مکن و همه‌کس را به‌سزا، حق‌شناس باش؛ خاصه غرابت خویش را(.....) **۴) املا درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.(۱)** الف) دیوار شهر خراب شده است آن را باید (امارت - عمارت) کرد. ب) آنکه غفلت بر احوال وی (غالب - قالب) بود، سرگردان می‌رفت. پ) چندان که ما در حمام شدیم، و دلّاک و (قیّم - غیّم) درآمدند و خدمت کردند. ت)فلق، محرابی که تو در آن نماز صبح شهادت (گزارده‌ای - گذارده‌ای) **۵)در صورت وجود اشتباه املایی در ترکیبات زیر، آن را بیابید، سپس شکل صحیح آن را بنویسید.(۰/۵)** (علم و پرچم)- (غرض و دِین)- (خذلان و خواری)- (غلقله و شور و غوغا)- (طرب و شادی)— (محنت و اندوه).	۲
دستور زبان (۴)	**۶)در جملهٔ زیر نقش دستوری واژه‌های مشخص‌شده را بنویسید.(۰/۵)** الف) راست به مانند یکی زلزله ب) تویی رزّاق هر پیدا و پنهان **۷) در هر یک از عبارت‌های زیر حذف فعل به کدام قرینه صورت گرفته است؟(۰/۵)** الف) شبی در کاروانی همه شب رفته بودم و سحر در کنار بیشه‌ای، خفته. ب) بنده همـــان به که ز تقصیر خویش / عـــذر به درگاه خـــدای آورد **۸) نقش دستوری "ضمایر متصل" بیت‌های زیر را بنویسید.(۰/۵)** الف) هـــرآن که جانب اهل وفـــا نگه دارد / خداش در همه حال از بلا نگه دارد ب) عشقت رسد به فریاد، ار خود به سان حافظ/ قـرآن ز بر بخوانی در چارده روایت	۴

Kermanclass.com

	صفحـــه دوم	
دستور زبان (۴)	**۹) در عبارت‌های زیر نوع « واو» را مشخص کنید. (۰/۵)** الف) گفتم این شرط آدمیّت نیست / مرغ تسبیح‌گوی و من خاموش ب) زنگ نقاشی دلخواه و روان بود. **۱۰) در شعر زیر، یک گروه اسمی بیابید؛ سپس (هسته + وابسته + وابسته) را مشخص کنید. (۰/۷۵)** تو تنهاتر از شجاعت در گوشهٔ وجدان تاریخ ایستاده‌ای به پاسداری از حقیقت و صداقت، شیرین‌ترین لبخند بر لبان ارادهٔ توست. هسته: (.....) وابسته: (.....) وابسته: (.....) **۱۱) در کدام گزینه، واژه دو تلفظی یافت نمی‌شود؟(۰/۲۵)** الف) آسمان بار امانت نتوانست کشید ب) یعقوب خود، او را به صبر آموزگار بوَد پ) آرامش دو گیتی تفسیر این دو حرف است ت) به نام کردگار هفت افلاک **۱۲) جدول زیر را کامل کنید(با حفظ شخص و شمار). (۰/۵)** فعل | ساخت منفی | مضارع التزامی **دارم می‌نویسم** | |	
	۱۳) تفاوت معنایی فعل «کُشت» را در ابیات زیر توضیح دهید. (۰/۵) الف)گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو کُشت / گفتا تو بندگی کن کاو بنده‌پرور آید ب) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکُشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد	
	ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)	
آرایه ادبی (۳)	**۱۴) در بیت زیر «مجاز» را بیابید و معنای مجازی آن را بنویسید. (۰/۲۵)** خسروی کار گدایی کی بُوَد / این به بازوی چو مایی کی بُوَد؟ **۱۵) هر یک از آرایه‌های (حس‌آمیزی – حسن‌تعلیل – ایهام – استعاره) مربوط به کدام یک از ابیات زیر است؟ مشخص کنید. (۱)** الف) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکُشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد (.....) ب) در حقیقت تنگ‌دستی مایه دیوانگی است / در چمن بید از غم بی‌حاصلی مجنون شود (.....) پ) از آن پس بیامد به نزدیک بلخ / نیازرد کس را به گفتار تلخ (.....) ت) چو گفتمش که دلم را نگاه‌دار چه گفت؟ / ز دست بنده چه خیزد؟ خدا نگه دارد(.....) **۱۶) مفهوم کنایه‌های زیر را بنویسید. (۰/۵)** بزرگان به هر حقّ و باطلی از جای نشوند: (.....) / ب) در بیرنگ اسب، حرفی به کارش بود: (.....) **۱۷) در بند:«چنان تناوری و بلند که هنگام تماشا / کلاه از سرکودک عقل می‌افتد» دو آرایه ادبی بنویسید. (۰/۵)** **۱۸) سجع را در عبارت زیر مشخص کنید. (۰/۵)** زلیخا در عشق و درد او بی‌قرار بود، و اندوه و شادی در این قصه بسیار بود، و خبردهنده از او، مَلِک جبّار بود. **۱۹)صحیح و غلط بودن گزینهٔ زیر را مشخص کنید.** نوع ادبی «مهر و وفا»، غنایی است(۰/۲۵) الف: صحیح ☐ ب: غلط ☐	۳

Kermanclass.com

	صفحـــه سوم	
حفظ شعر (۱)	**۲۰) بیت را کامل کنید.** (۰/۵) دل اگر خدا شناسی همه در رُخ علی بین / (.....) **۲۱) کدام یک از مصراع‌های قسمت «ب» کامل‌کنندهٔ مصراع قسمت «الف» هستند؟**(۰/۵) (در گزینه «ب» یک مورد اضافی است). **الف:** تا عهد تو در بستم، عـهد همـــه بشکســـتم / **ب:** چون عشق حرم باشد سهل است بیابان‌ها **الف:** گر در طلبـــت رنجـــی ما را برســـد، شایـــد / **ب:** بی‌خویشتنم کردی بـــوی گل و ریحان‌ها **الف:** بعد از تو روا باشـــد نقض همه پیمـــان‌ها / **ب:**	**۱**
تاریخ ادبیات (۱)	**۲۲) نویسندهٔ** «پاسداری از حقیقت»..... است. (۰/۲۵) **۲۳) نویسندهٔ هریک از موارد گزینه «الف»مربوط به کدام مورد گزینهٔ «ب» است؟**(۰/۵)(در گزینه «ب» یک مورد اضافی است). **الف) دیوار** / **ب) جلال آل احمد** **ب) پیرمرد چشم ما بود** / **نیما یوشیج** **جمال میرصادقی** **۲۴)در میان آثار زیر، نام پدیدآورندهٔ یک اثر اشتباه است، آن را بیابید، سپس صورت درست آن را بنویسید.** (۰/۲۵) (قابوس‌نامه: عنصرالمعالی کیکاووس) – (اتاق آبی: سهراب سپهری)- (سفرنامه: خواجه نظام‌الملک توسی)- (بیداد ظالمان: سیف فرغانی)- (چشمه: نیما یوشیج).	**۱**
	پ) قلمرو فکری (۸ نمره)	
معنی و مفهوم شعر و نثر (۴)	**۲۵) معنی عبارت‌های زیر را به نثر روان بنویسید.** (۴) ■ الف) در بـن ایـــن پـــــردهٔ نیلـوفـــری / کیست کنـــد با چـــو منـــی همسـری؟(۰/۵) ■ ب) بر تیر جـــورتان ز تحمّل سپـر کنیم / تا سخـــتی کمـــان شمـــا نیـــز بگـذرد(۰/۵) ■ پ) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشتـــه‌ات به دو دست دعـــا نگـــه دارد(۰/۵) ■ ت) خـون تو شـرف را سرخگـــون کرد. (۰/۵) ■ ث)به زبان دیگر مگو و به دل دیگر مدار، تا گندم‌نمای جـوفـروش نباشی. (۰/۵) ■ ج) معلم، لب را به اشاره، صورت داد. فکّ زیرین را پیمود و در آخُره ماند. (۰/۵) ■ چ) ما را دَمَکی زیادت‌تـــر در گرمـابه بگذارد که شـوخ از خـود باز کنیم. (۰/۵) ■ ح)برادران یوسف،چون او را زیادت نعمت دیدند،آهنگ کید و مکر و عداوت کردند تا عالم از آثار وجود او پاک کنند. (۰/۵) ■	**۴**

Kermanclass.com

صفحـــه چهارم

۲۶) مفهوم بیت:«بلندی از آن یافت کاو پست شد / درِ نیستی کوفت تا هست شد» **را بنویسید. (۰/۵)**

۲۷) در بیت زیر، مقصود از بخش‌های مشخص‌شده چیست؟(۰/۷۵)

ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد

۲۸) هر یک از موارد زیر با کدام قسمت از شعر و نثر ارتباط معنایی دارد؟(۱) (یک مورد اضافی است).

«کلُّ نفسٍ ذائقةُ الموت» - «سبحانه و تعالی عمّا یصفون» -«و مَکَروا و مَکرالله و اللهُ خیر الماکرین» - «شرفُ المکانِ بالمکین» - «حاسِبوا قبلَ أن تُحاسبوا».

الف) هیچ گودالی چنیـــن رفیع ندیده بودم / در حضیض هم می‌توان عزیز بود: (.....)

ب) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد: (.....)

پ) هر آن وصفی که گویم بیش از آنی / یقین دانم که بی‌شک جان جانی: (.....)

ت) اندر همه کاری داد از خویشتن بده، که هرکه داد از خویشتن بدهد، از داور مستغنی باشد: (.....)

۲۹) مفهوم مشترک دو عبارت زیر را بنویسید. (۰/۵)

درک مطلب (۴)

الف) این فصل بدان آوردم تا مردم بدانند که به شدّتی که از روزگار پیش آید، نباید نالید و از فضل و رحمت کردگار ناامید نباید شد.

ب) چنین است رسم سرای درشت / گهی پشت به زین، گهی زین به پشت

مفهوم مشترک: (.....).

۳۰) مفهوم ابیات زیر را بنویسید. (۰/۷۵)

الف)گرت هواست که معشوق نَگسلَـد پیمـان / نگـاه‌دار سرِ رشته تا نگـه دارد: (.....)

ب) چون داد عادلان به جهـان در بقـا نکرد / بیداد ظالمان شمـا نیـز بگذرد: (.....)

پ) گفتـم این شـرط آدمیّت نیست / مـرغ تسبیح‌گـوی و من خاموش: (.....)

۳۱) مفهوم درس «جمال و کمال» را بنویسید. (۰/۵)

۴

در پناه خداوند بزرگ، موفق باشید.

۲۰

Kermanclass.com

نام:	سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان اداره کل آموزش و پرورش استـــان لرستـــان «سال ۱۴۰۱ سال تولید، دانش‌بنیان و اشتغال‌آفرین» امتحانات هماهنگ مدارس استعداد های درخشان استان لرستان نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱	آزمون درس: فارسی (۱)
نام خانوادگی:		پایه: دهم رشته : علوم تجربی و ریاضی
شماره صندلی:		تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۲
کلاس:		زمان پاسخ‌گویی: ۷۰ دقیقه

امتحان در ۲ برگ، ٤ صفحه و ۳۱ سوال بوده و نیاز به پاسخنامه	نمره با عدد:	نام دبیر:
	نمره با حروف:	

ردیف	راهنمای تصحیح	بارم
	الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)	
معنی واژه (۱)	۱)الف)جای پست (۰/۲۵) – ب) هر فرورفتگی اندام مانند گودی چشم(۰/۲۵) – پ) رختکن حمام(۰/۲۵) ۲)آزاد (۰/۲۵)	۱
املای واژه (۲)	۳) الف)قارب: (غارب)(۰/۲۵) – ب)غرابت: (قرابت) (۰/۲۵) ۴)الف)عمارت (۰/۲۵) – ب)غالب (۰/۲۵) – پ) قیّم (۰/۲۵) ت)گزارده‌ای (۰/۲۵) ۵) غلقله : غلغله(۰/۲۵) – غرض: قرض(۰/۲۵)	۲
دستور زبان (۴)	۶) الف) راست: قید (۰/۲۵) – ب) رزّاق: مسند (۰/۲۵) ۷) حذف فعل «بودم» به قرینهٔ لفظی (۰/۲۵) – بعد «به» فعل (است)حذف به قرینهٔ معنوی. ۸) الف) «ش»: مفعول ب) «ت» : مضاف‌الیه ۹) الف) واو ربط (۰/۲۵) – ب) واو عطف(۰/۲۵) ۱۰) گوشهٔ(هسته)/ وجدان(وابسته)/ تاریخ(وابسته) ** لبان(هسته)/ ارادهٔ (وابسته) / تو (وابسته)(۰/۷۵) ۱۱)گزینهٔ «پ» (۰/۲۵) ۱۲) (۰/۵) فعل | ساخت منفی | مضارع التزامی دارم می‌نویسم | نمی‌نویسم | بنویسم ۱۳)الف) کُشتن و نابود کردن (۰/۲۵) ب) خاموش کردن(۰/۲۵)	۴
	ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)	
آرایه ادبی (۳)	۱۴) بازو مجاز از قدرت و توان (۰/۲۵) ۱۵)الف) بادی/ شمع/ چراغدان: استعاره (۰/۲۵) – ب)حُسن‌تعلیل (۰/۲۵) پ)گفتار تلخ: حس‌آمیزی(۰/۲۵) ت) بنده: ایهام (۰/۲۵) ۱۶) الف) عصبانی نشدن؛ تغییر رفتار ندادن (۰/۲۵) – ب)ضعف داشت، مشکل داشت(۰/۲۵) ۱۷) تشبیه / کنایه/ مراعات‌نظیر (۰/۵) (ذکر دو مورد کافیست) ۱۸) بی‌قرار – بسیار- جبّار : سجع (۰/۲۵) ۱۹) الف) صحیح (۰/۲۵)	۳

Kermanclass.com

	راهنمای تصحیح	
حفظ شعر (۱)	۲۰) به خدا شناختم من به خدا قسم خدا را (۰/۵) ۲۱) الف) بعد از تو روا باشـــد نقض همه پیمـــان‌ها(۰/۲۵) / ب) چون عشق حرم باشد سهل است بیابان‌ها(۰/۲۵)	۱
تاریخ ادبیات (۱)	۲۲) سید علی موسوی گرمارودی (۰/۲۵) ۲۳) الف) دیوار از جمال میرصادقی(۰/۲۵) - ب) پیرمرد چشم ما بود: برگرفته از کتاب ارزیابی شتابزده جلال آل احمد(۰/۲۵) ۲۴)سفرنامه از ناصرخسرو قبادیانی(۰/۲۵)	۱
	پ) قلمرو فکری (۸ نمره)	
معنی و مفهوم شعر و نثر (۴)	۲۵) الف) چشمه گفت: در زیر این آسمان آبی رنگ، هیچ کس نمی‌تواند با من برابری کند و هیچ‌کس هم‌شأن من نیست.(۰/۵) ب)در برابر ظلم و ستم شما صبر پیشه می‌کنیم(همانند سپری که در مقابل تیر قرار می‌گیرد)، تا دوران پر از سختی و ظلم شما به پایان برسد.(۰/۵) پ)ای دل، آنگونه زندگی کن که اگر دچار لغزش و خطایی هم شدید، فرشته تو را با دو دست دعاگوی خود نجات دهد.(می‌توان گفت که مخاطب حافظ در این بیت، خود حافظ یا به طور کلی هر انسانی می‌تواند باشد)(۰/۵) ت)(ای امام حسین(ع) شهادت تو به شرف، عزت و آبرو و اعتبار بخشید.(۰/۵) ث)به زبانت چیزی نگو که در دلت چیزی دیگر باشد(متظاهر و دورو نباش) تا مانند کسی نباشی که به مردم گندم نشان می‌دهد؛ ولی جو می‌فروشد.(۰/۵) ج)معلم، با یک اشاره، به‌راحتی، لب اسب را نقاشی کشید، فک زیرین را نیز ترسیم کرد، و در قوس زیر گردن ماند و نتوانست آن را ترسیم کند.(۰/۵) چ)به ما لحظه‌ای بیشتر اجازه بده که در حمام بمانیم، تا چرک را از خود دور کنیم.(۰/۵) ح)برادران یوسف، وقتی نعمت او را زیاد دیدند، قصد نیرنگ و حیله و دشمنی با او کردند، تا او را نابود کنند و دنیا را از وجود وی پاک کنند.(۰/۵)	۴
درک مطلب (۴)	۲۶)عزت و بزرگی سهم کسی است که انانیت و خودخواهی را کنار بگذارد و متواضع و فروتن باشد.(۰/۵) ۲۷)رمه: مردم(۰/۲۵) – حاکمان ستمگر (۰/۲۵)- ستمگری(۰/۲۵) ۲۸)الف)شرفُ المکانِ بالمکین (۰/۲۵) - ب) کلّ نفسٍ ذائقةُ الموت(۰/۲۵) - پ)سبحانه و تعالی عمّا یصفون(۰/۲۵) - ت) حاسِبوا قبلَ أن تُحاسبوا(۰/۲۵) ۲۹) ناپایداری غم‌ها و سختی‌ها و امیدوار بودن به زندگی(۰/۵) ۳۰) الف)وفادار بودن به عهد و پیمان دوستی (۰/۲۵) ب) ناپایداری ظلم و ستم ستمگران (۰/۲۵) پ) تکیه بر ذکر و ستایش خداوند (۰/۲۵) ۳۱)(برتری سیرت و باطن بر صورت و ظاهر) یا (ناپایداری سختی‌ها و غم‌ها)(۰/۵)	۴
	در پناه خداوند بزرگ، موفق باشید.	۲۰

Kermanclass.com